

AMBITIEDOCUMENT CENTRALE AS

Nationaal Programma Centrale As Nieuwegein

13 september 2023

jij staat centraal
In Nieuwegein

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
1. Wat zien we gebeuren binnen de Centrale As?	7
1.1 Leefbaarheid van de wijk onder druk	7
1.2 Veerkracht van de wijk onder druk	8
1.3 Ontwikkeling jeugd en jongeren onder druk	8
1.4 Bestaanszekerheid onder druk	9
2. Dit gaan we doen	13
Wij investeren in bestaanszekerheid en voorkomen dat het mis gaat	13
Wij vergroten het perspectief voor jeugd en jongvolwassenen	14
Wij werken aan leefbare en veerkrachtige wijken	15
3. Zo gaan wij met elkaar samenwerken	18
3.1 Onze samenwerkingsprincipes	18
3.2 Inwonersbetrokkenheid en communicatie	19
3.3 Organisatie	20
3.4 Sturing	21
4. Om welke buurten gaat het?	24
Merwestein	24
Fokkesteeg	24
Oostelijk deel Batau-Noord	25
Oostelijk deel Batau-Zuid	25
Jutphaas-Wijkersloot	26
Westelijk deel Zuilenstein	26
5. Wanneer zijn we succesvol?	28
Metten en leren	28
Streefwaarden	28

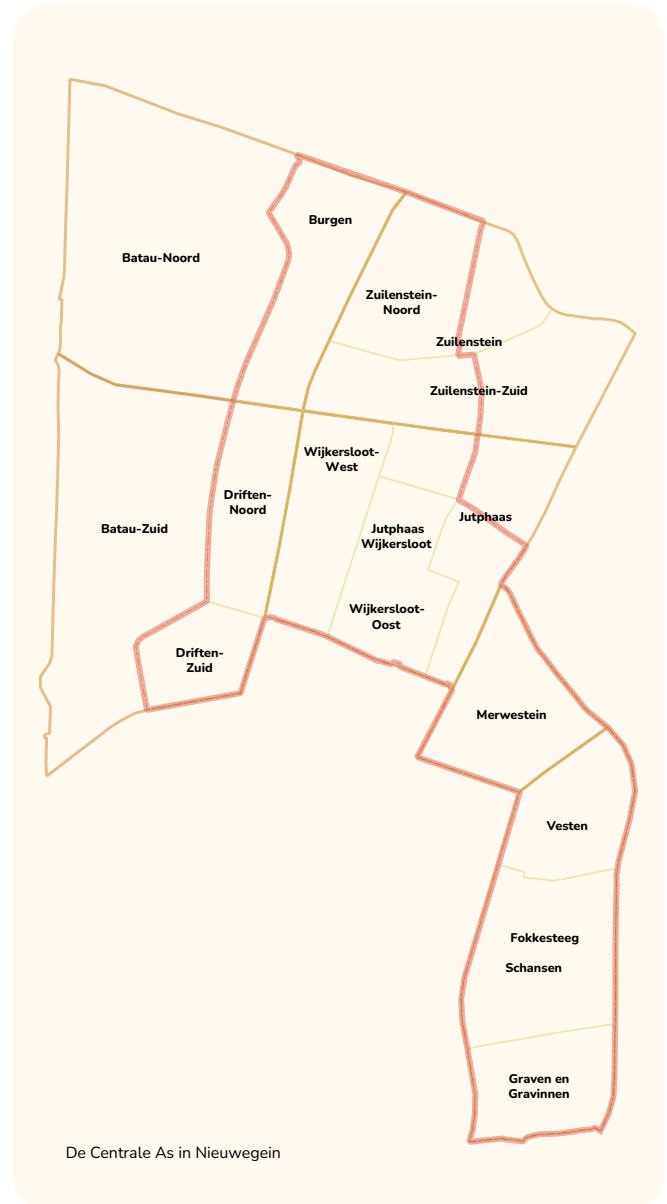
Voorwoord

In 2021 vierden we de vijftigste verjaardag van onze stad. De stad die in 1971 ontstond door de fusie van Vreeswijk en Jutphaas. In 50 jaar heeft onze stad zich enorm ontwikkeld. De dorpjes van toen veranderden in een stedelijk gebied met voorzieningen, bedrijven, woningen en parken. Er ontstonden wijken met daarin buurtjes, een veilige en overzichtelijke woonomgeving, waar ook bezoekers zich snel thuis voelden. Veel mensen vanuit Utrecht vonden en vinden hier dan ook een betaalbare woning. De vele jonge gezinnen van toen zijn nu ouder en veelal hier gebleven. Zij stonden aan de start van de opbouw van de nieuwe gemeente. Hun 'handen uit de mouwen' mentaliteit is nog steeds echt Nieuwegeins, maar de stad is wel degelijk veranderd. Dat brengt nieuwe uitdagingen en mogelijkheden met zich mee.

We zijn inmiddels een middelgrote stad geworden, met grootstedelijke vraagstukken. Deze vraagstukken concentreren zich over het algemeen in het gebied de Centrale As. De Centrale As doorsnijdt verschillende wijken in Nieuwegein en bestaat uit het oostelijk deel van Batau Noord en Zuid en het westelijk deel van Zuilenstein, een groot deel van Jutphaas-Wijkersloot, Merwestein en Fokkesteeg. Dit zijn 6 wijken en bijna 21 buurten. Er wonen bijna 23.000 mensen; een mix van jong en oud, van verschillende nationaliteiten, met zowel woningen in eigen bezit als woningen van woningcorporaties.

De problematiek valt niet gelijk op. Veel bewoners geven zelf aan dat ze hier prima wonen maar ook dat ze zich zorgen maken. Want als we verder inzoomen zien we dat de leefbaarheid van het gebied onder druk staat. In dit gebied bevinden zich buurten, of soms straten, waarin meer inwoners met problemen op meerdere leefgebieden wonen; mensen ervaren minder regie op hun financiën, het gemiddelde inkomen ligt lager, bewoners voelen zich meer onveilig en de openbare ruimte is vaker aan onderhoud toe.

We constateren ook dat de verschillen in onze stad steeds groter worden. Onderzoek toont dit aan. Wijken waar de leefbaarheid zwak of onvoldoende is, ontwikkelen zich minder snel dan wijken waar de leefbaarheid voldoende of goed is. Deze trend willen we doorbreken. Wij willen dat de

wijken in de Centrale As uiteindelijk wijken zijn zoals iedere andere wijk in de stad. Waar dat niet mogelijk is, willen we in ieder geval de verschillen tussen de Centrale As en de rest van de stad kleiner maken. Daarmee is het onze wens dat in 2040 alle inwoners van de Centrale As dezelfde kansen hebben als andere inwoners van Nieuwegein.

We doen al veel goede dingen in de stad, maar toch hebben wij geconstateerd dat er meer nodig is om dit te bereiken. Niet zomaar meer van hetzelfde, want dat gaat de problemen niet oplossen. Om met elkaar het verschil te maken, zetten we het vraagstuk en de bewoner centraal. Dat vraagt een manier van werken die zich kenmerkt door partnerschap, probleemgestuurd, integraliteit en anders kijken, denken en doen. Deze beweging en aanpak gaat dus over 'het andere'

en de extra's die nodig zijn om het verschil te maken voor de inwoners.

We gaan daarom de komende 15-20 jaar samen met bewoners, ondernemers en partners aan de slag. We kiezen er daarom voor om in deze buurten ongelijk te investeren om zo gelijke kansen te creëren. Aandacht voor wat de wijk aankan, is daarbij essentieel.

Huisarts

Zorgspectrum

Politie

Werk en
Inkomen
Lekstroom (WIL)

Welzijns-
organisatie
Movactor

Woningbouw-
corporatie
Portaal

We gaan aan de slag met:

- 1** **Wij investeren in bestaanszekerheid en voorkomen dat het mis gaat:** iedere bewoner in de Centrale As is in staat om de basisbehoeften te betalen en krijgt hulp als dat niet lukt;
- 2** **Wij vergroten het perspectief voor jeugd en jongvolwassenen:** alle jeugdigen in de Centrale As kunnen gezond en veilig opgroeien en kunnen worden wie ze (willen) zijn;
- 3** **Wij werken aan leefbare en veerkrachtige wijken:** alle Nieuwegeinse die wonen in de Centrale As voelen zich veilig en prettig in hun buurt en in hun woning.

In dit ambitiedocument Centrale As lichten we toe hoe wij in Nieuwegein invulling geven aan de wens dat alle inwoners van de Centrale As dezelfde kansen hebben als andere inwoners van Nieuwegein. Het doel van dit document is tweeledig. Allereerst geeft het met een analyse de urgentie aan om extra te investeren in dit gebied met vervolgens de formulering van de gezamenlijke ambities en doelen van alle betrokken partners binnen deze aanpak. Er gebeurt uiteraard al veel in de wijken en buurten die onderdeel uitmaken van de Centrale As. We focussen in dit document op die thema's waar we als partners extra en anders op willen investeren. Ten tweede beschrijft dit document aan de hand van samenwerkingsprincipes en de governance hoe we met elkaar starten in de samenwerking.

Partners

Dit ambitiedocument is tot stand gekomen in samenwerking met alle partners van de partnertafel:

Onderwijs

- Basisschooldirecteur(en);
- Directeur ROC Midden-Nederland;

Gemeente

- Burgemeester;
- Gemeentesecretaris;
- Wethouder Jeugd, Wmo en armoede;
- Wethouder Onderwijs, Sport, Cultuur en Recreatie;

Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid

Ons programma om de leefbaarheid en veiligheid in de Centrale As te verbeteren, is onderdeel van het Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid. In juni 2020 hebben 15 burgemeesters het kabinet een manifest aangeboden met het verzoek om op te komen voor de meest kwetsbare gebieden in hun gemeenten, om zo tweedeling tegen te gaan. In juli 2022 was het aantal focusgebieden opgelopen tot 20 en heeft het Kabinet een Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid gelanceerd. Het doel van het programma is om de negatieve spiraal van de focusgebieden te doorbreken, door middel van een gebiedsgerichte inzet.

1. Wat zien we gebeuren binnen de Centrale As?

1.1 Leefbaarheid van de wijk onder druk

Het zwaartepunt van de stadsontwikkeling van Nieuwegein lag in de jaren 70 en 80 van de vorige eeuw. In die periode werden zo'n 45 nieuwe buurten gebouwd. Dit betekent dat het gros van de buurten in Nieuwegein de leeftijd van 50 jaar nadert. De openbare ruimte raakt nu op veel plekken versleten en voldoet niet meer aan de eisen en wensen die onze inwoners eraan stellen.

Er bestaat een sterk positief verband tussen de sociaaleconomische status van bewoners en de leefbaarheid van een buurt. Vooral de factoren 'overlast en onveiligheid', 'sociale samenhang' en 'woningvoorraad' hangen sterk samen met de sociaaleconomische status van een buurt. Dit zijn ook de factoren met de meeste invloed op een verslechtering of een verbetering van de leefbaarheid in een buurt waar de leefbaarheid (zeer) zwak was. Dat blijkt uit onderzoek dat het ministerie van BZK heeft laten uitvoeren. We zien dit ook terug in de Centrale As. Daarnaast zijn er nieuwe ontwikkelingen, zoals hittestress, piekbuien, lage veiligheidsbeleving, individualisme binnen de samenleving, eenzaamheid en gezondheidsproblemen vergroten de urgentie om de openbare ruimte en woningen aan te pakken.

1.1.1 Waardering woonbuurt en woning

De woningen en de openbare ruimte in het focusgebied verouderen tegelijkertijd. De afgelopen 10 jaar is gestart met het vernieuwen van buurten en het renoveren van woningen. Echter, er ligt nog een grote opgave voor ons. In de laatste monitor Leefbaarheid en Veiligheid is te zien dat inwoners van de Centrale As minder tevreden zijn over hun woonbuurt en hun woning dan gemiddeld in Nieuwegein.

1.1.2 Ervaren overlast en onveiligheid

De monitor Leefbaarheid en Veiligheid laat zien dat inwoners van de Centrale As minder tevreden zijn over de ervaren veiligheid in de buurt dan inwoners in andere wijken van Nieuwegein. Zij ervaren ook meer overlast. Dat gaat met

name om overlast door jongeren, omwonenden, drugsdealers en mensen op straat met verward gedrag. De wijken Merwestein en Batau Oost scoren een stuk slechter dan het Nieuwegeinse gemiddelde.

Score sociale kracht monitor 'leefbaarheid'

Nieuwegein:	6,8
Centrale as:	6,7
Uitschieter Merwestein:	6,3

Waardering prettige woonbuurt

Nieuwegein:	81%
Centrale as:	73%
Uitschieter Merwestein:	55%

Indicator verloedering

Nieuwegein:	7,0
Centrale as:	6,3
Uitschieter Muntenbuurt:	4,4
Uitschieter Rijtuigenbuurt:	4,7

Overlast door jongeren:

Nieuwegein:	41%
Uitschieter Batau Zuidoost:	50%
Uitschieter Merwestein:	59%

Overlast door drugsdealers

Nieuwegein:	15%
Uitschieter Batau Noordoost:	24%
Uitschieter Merwestein:	34%

1.2 Veerkracht van de wijk onder druk

Waar leefbaarheid gaat over de fysieke leefomgeving, gaat veerkracht over de mate van samenredzaamheid van de wijk. Deze is afhankelijk van de individuele veerkracht van bewoners en de sociale cohesie in een wijk of buurt. We zien binnen de Centrale As dat de sociale cohesie relatief laag is en dat de individuele veerkracht onder druk staat, doordat er relatief veel inwoners met een kwetsbaarheid in dit gebied wonen.

1.2.1 Kwetsbaarheid inwoners Centrale As

In de Centrale As wonen meer dan in andere wijken inwoners met problemen op meerdere leefgebieden; inwoners van de Centrale As vinden het lastiger om grip te hebben op hun leven. De buurten uit de Centrale As scoren op een aantal factoren afwijkend in vergelijking met de rest van Nieuwegein. Zo blijkt uit lokale monitors dat het opleidingsniveau lager ligt, het inkomen lager is, meer mensen in de bijstand zitten, inwoners relatief weinig vertrouwen hebben in zichzelf, meer mensen in dit gebied chronisch ziek zijn en dat hier relatief veel eenzaamheid bestaat. Dit alles maakt de veerkracht van de inwoners van de Centrale As lager dan de inwoners uit de rest van Nieuwegein.

1.2.2 Lagere sociale cohesie

Naast de kwetsbaarheid van de bewoners van de Centrale As, zien we ook een lage sociale cohesie in dit gebied. Sociale cohesie gaat over de mate waarin bewoners zich verbonden voelen met elkaar en met hun buurt.

Score sociale kracht monitor 'zelfredzaamheid'

Nieuwegein:	7,9
Centrale As:	7,9

Score sociale kracht monitor 'sociale samenhang in de buurt'

Nieuwegein:	5,7
Centrale As:	5,5
Uitschieter Merwestein:	4,5

Betrokkenheid bij de buurt

Nieuwegein:	47%
Uitschieter Merwestein:	20%
Uitschieter Batau Zuidoost:	38%
Uitschieter Fokkesteeg:	38%

Percentage jongeren met een 'hoog risico' op betrokkenheid criminaliteit

Regio Midden-Nederland:	4,6%
Nieuwegein:	6,7%

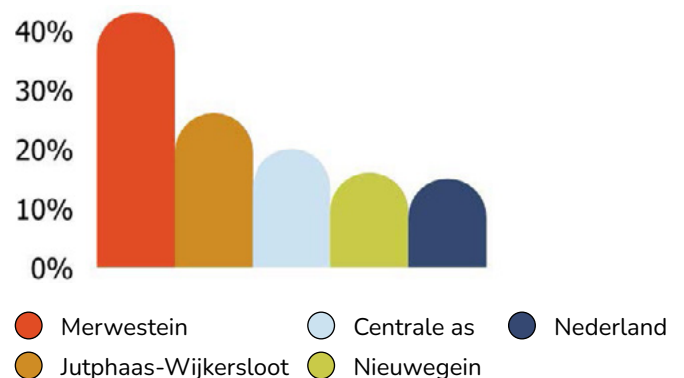
1.3 Ontwikkeling jeugd en jongeren onder druk

Er heerst een zorg over het toekomstperspectief van jongeren in de Centrale As en over de achterstanden waarmee zij opgroeien. Dit komt door een aantal factoren. Zo zien we in de Centrale As meer armoede, jeugdcriminaliteit, een lager opleidingsniveau en springen de onderwijsachterstanden eruit.

1.3.1 Leer- en taalachterstanden

Zo zien we bij de jeugd en jongeren uit dit gebied in toenemende mate een bovengemiddelde leer- en taalachterstand. Dit begint al bij jonge kinderen, die onvoldoende taalontwikkeling doormaken. Gebrekkige schoolprestaties leiden tot frustraties, spanningen en een negatief zelfbeeld met uitzichtloosheid tot gevolg. Samen met spijbelen en vroegtijdig schoolverlaten zorgt dit er ook voor dat het criminele pad aantrekkelijk is.

Verwachte onderwijsachterstand

1.3.2 Opvoeding

We zien dat in de Centrale As de basis-opvoedvaardigheden niet altijd bij iedere ouder als vanzelfsprekend aanwezig zijn. Het gaat dan bijvoorbeeld om het omgaan met stress, het vragen van hulp of het reguleren van emoties. Doordat sommige ouders door hun (onderwijs)achtergrond relatief ver van de leefwereld van jeugdigen af staan, weten zij niet altijd goed het gesprek met hen te voeren over wat de jeugdigen bezighoudt. Dit terwijl ouderbetrokkenheid een significant positief effect heeft op het functioneren van kinderen op school, hun cognitief functioneren, hun schoolprestaties en op hun werkhouding.

1.3.3 Armoede

Als armoede langdurig is en samengaat met meerdere risicofactoren en de afwezigheid van beschermende factoren, is de kans op ontwikkelingsproblemen van kinderen groot. De risicofactoren die dit betreft zijn bij ouders in de Centrale As sterk vertegenwoordigd; een lage opleiding, alleenstaand ouderschap, langdurig ziek zijn en onveiligheid in de buurt.

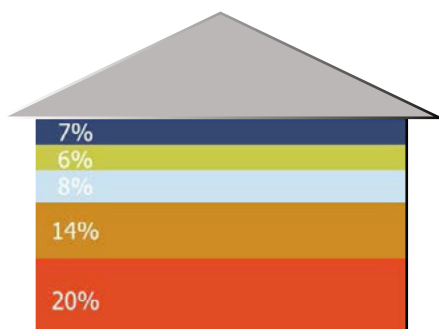
Percentage jongeren dat in armoede leeft

Regio Midden-Nederland:	6,9%
Gemeente Nieuwegein:	7,4%

Percentage jongeren dat meer dan 4 jaar in armoede leeft

Regio Midden-Nederland:	2,8%
Gemeente Nieuwegein:	3,3%

Kinderen in bijstandhuishoudens*

* Legenda

Merwestein	Centrale as	Nederland
Jutphaas-Wijkersloot	Nieuwegein	

1.3.4 (Te) weinig regie op de gezinsproblematiek

Er zijn kinderen die nu soms tussen wal en schip vallen of uit beeld verdwijnen, omdat de regie op hun ondersteuningsvragen niet helder is belegd. Kinderopvang, gemeente, het voorveld en onderwijs trekken nog onvoldoende gezamenlijk op. Zij spreken niet dezelfde taal, weten elkaar nog niet goed te vinden, spelen onvoldoende in op signalen, werken op een andere manier en hebben te weinig kennis van elkaars expertises. Zo blijft problematiek buiten beeld, is er ondergebruik van activiteiten en voorzieningen en wordt er weinig outreachend gewerkt.

1.4 Bestaanszekerheid onder druk

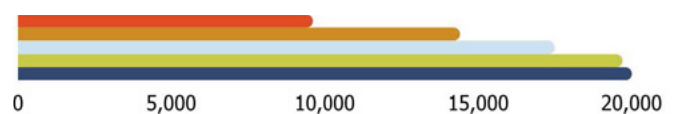
Bestaanszekerheid begint bij een gezonde financiële situatie. Binnen de Centrale As zien we dat dit bij een (te) groot aantal inwoners onder druk staat. Er zijn een aantal factoren aanwezig die dit veroorzaken: inkomen is kwetsbaar, veel mensen hebben een uitkering en de financiële zelfredzaamheid is op sommige plaatsen laag. Daarnaast horen en zien wij dat juist de groep die een beroep kan doen op minimaregelingen, deze niet altijd weet te vinden of hier geen gebruik van wenst te maken.

1.4.1 Kwetsbaar inkomen

In een aantal buurten in de Centrale As is het aantal inwoners met financiële zorgen, veelal met een minima-inkomen, hoog. Er zijn zorgen bij betrokken organisaties, scholen en inwoners in de stad, om de zogenaamde "werkende armen".

Dit zijn inwoners die het iedere maand net wel redden, of net niet. Deze groep is voor de ondersteunende organisaties in de stad niet altijd zichtbaar, omdat zij zich niet zo snel melden voor ondersteuning, maar wel het risico lopen om in de financiële problemen terecht te komen.

Gemiddeld inkomen per ontvanger*

1.4.2 Veel mensen hebben een uitkering

De helft van het aantal mensen in Nieuwegein dat een uitkering ontvangt, woont in een van de buurten binnen

de Centrale As. Als je dat afzet tegen het gegeven dat het aantal inwoners een derde is van het totaal aantal inwoners in de stad, is dit naar verhouding een stuk hoger.

Bijstandsuitkeringen per 1000 inwoners*

1.4.3 Lage financiële zelfredzaamheid

We zien dat de financiële zelfredzaamheid van inwoners in een aantal buurten binnen de Centrale As stuk lager ligt dan gemiddeld in de stad. Financiële zelfredzaamheid betekent dat iemand in staat is om bewuste keuzes te maken waardoor zijn of haar financiën zowel op de korte als op de lange termijn in balans zijn. Op het moment dat iemand dus niet financieel zelfredzaam is, wordt de kans op financiële problemen aanzienlijk groter.

1.4.4 Tijdige en passende hulp

Het vroegtijdige bereik van onze minimaregelingen is laag. Inwoners die gebruik zouden kunnen maken van minimairegelingen, lijken deze minder te vinden of minder willen gebruiken. Hierdoor worden problemen erger dan ze eigenlijk zouden hoeven zijn. Landelijk onderzoek toont aan dat het gemiddeld 4 tot 5 jaar duurt voordat inwoners met schulden zich melden voor hulp. Inwoners vragen allereerst hulp in eigen kring om problemen op te lossen en vragen niet meteen bij instanties om hulp. Inwoners en partijen in de stad geven ook aan dat het aanbod erg versnipperd is, waardoor inwoners niet weten waar ze moeten zijn.

Landelijke en lokale ontwikkelingen

Toenemende tweedeling in steden

De afgelopen jaren kwam er landelijk aandacht voor de toename van tweedeling binnen steden. Daarmee wordt bedoeld dat mensen met een sociaaleconomisch kwetsbare positie meer in dezelfde buurten van de stad wonen. We zien dat bewoners die het goed hebben zich hierdoor positief ontwikkelen en bewoners die minder kansen en mogelijkheden hebben vaak stil staan of zelfs achteruit gaan. Dit zien we ook in de Centrale As terug, waar kwetsbare groepen onevenredig vertegenwoordigd zijn. Deze groep raakt steeds verder achterop.

Afnemend vertrouwen in de overheid

We zien landelijk een afnemend vertrouwen in de overheid. Dit blijkt uit onderzoek, maar is ook terug te zien in het huidige politieke klimaat waarin veel aandacht is voor onvrede over overheden. Deze onvrede blijkt sterk samen te hangen met inkomens- en opleidingsniveau en komt daardoor vaak meer voor in kwetsbare wijken. Ook in de Centrale As zien we veel burgers die weinig vertrouwen hebben in de overheid. Dit is een probleem, want op het moment dat bewoners weinig vertrouwen hebben in de overheid, zoeken ze vaak minder snel hulp. Dat leidt vaak tot verergering van problematiek.

Toenemende ondermijning

Landelijk is de laatste jaren in toenemende mate aandacht ontstaan voor de aanpak van ondermijning. Ondermijning houdt in dat criminelen legale bedrijven en diensten gebruiken voor illegale activiteiten. Hierdoor neemt vaak het gevoel van leefbaarheid en veiligheid af. Ondermijning is ook in Nieuwegein een probleem, met name als het gaat over drugshandel en -gebruik.

Arbeidsmarkt staat onder druk

De arbeidsmarkt staat landelijk onder druk; er zijn in veel sectoren grote tekorten. Dit merken we ook

in Nieuwegein. We zien dat met name op die gebieden waar we met dit programma verschil willen maken (techniek, verduurzaming, politie, medische zorg, jeugd-zorg, ambachten) grote tekorten zijn ontstaan.

Toenemende energiearmoede

Klimaatverandering en de daarmee gepaarde energietransitie vragen om een verduurzaming van energiebronnen. Denk hierbij aan aardgasvrije wijken, het isoleren van woningen, meer zonnepanelen en het gebruik van warmtepompen. In Nieuwegein draaien veel woningen nog op gas. De gemeente is daarom net gestart om de eerste buurt aardgasvrij te maken. Er is een steeds grotere groep inwoners die het verduurzamen niet kan betalen. Dit zorgt voor een paradox: verduurzaming is te duur, als je niet verduurzaamt worden de kosten steeds hoger en ben je uiteindelijk duurder uit. Dit loopt parallel aan de ontwikkeling dat minder mensen in staat zijn hun energierekening te betalen. Omdat de prijzen van de stads- of blokverwarming zijn gestegen. Deze energiearmoede is de laatste jaren stevig toegenomen, mede door de stijgende energieprijzen.

Groeiende urgentie voor sociaal-economische ontwikkelingen in New Towns

Nieuwegein heeft zich aangesloten bij de New Towns. Na het succes van de grootschalige woningbouw sinds de jaren 70 maken we nu kennis met de keerzijde van de medaille. Zowel de gebouwde wijken als hun inwoners en de omliggende infrastructuur verouderen in hoog tempo en met name de oudste wijken allemaal tegelijkertijd.

Groeiende stad Nieuwegein is een zogeheten groeikern. Dat betekent dat we als stad flink zijn gegroeid in de afgelopen jaren. Die groei staat niet stil. De stad groeit door met meerdere grote en kleine woningbouwplannen, met in totaal een planaanbod van circa 9.000 woningen die tussen 2017 en 2030 gerealiseerd kunnen worden. Deze groei is nodig om te kunnen voldoen aan alle vraag naar woningen, maar brengt ook uitdagingen met zich mee.

Veel nieuwbouw in City en Rijnhuizen

Op dit moment wordt er veel geïnvesteerd in de wijken City en Rijnhuizen. In City alleen al komen er ruim 2200 woningen bij en in Rijnhuizen ongeveer 2500. City wordt daarnaast de meest duurzame binnenstad van heel Nederland. Dit zijn wijken die dicht tegen de Centrale As aan liggen. De impact op de stad Nieuwegein is positief, er liggen kansen voor verbindingen tussen de wijken, maar de verschillen tussen deze nieuwe wijken met hun nieuwe bewoners en de bestaande wijken zullen wel steeds zichtbaarder worden.

Versnelling tramlijn (Merwedelijn)

Naast een woning is werk voor velen een belangrijke conditie voor een inclusieve en betaalbare stad. Door in te zetten op het openbaar vervoer met een snellere en hoogfrequentere Merwedelijn komen meer banen in de nabijheid van Nieuwegein te liggen.

2. Dit gaan we doen

Ambities

- 1** Wij investeren in bestaanszekerheid en voorkomen dat het mis gaat
- 2** Wij vergroten het perspectief voor jeugd en jongvolwassenen
- 3** Wij werken aan leefbare en veerkrachtige wijken

Ambitie 1

Wij investeren in bestaanszekerheid en voorkomen dat het mis gaat

Onze wens:

Iedere bewoner in de Centrale As is in staat basisbehoeften te betalen en krijgt hulp als dat niet lukt.

Toelichting

Bestaanszekerheid is de zekerheid dat je als bewoner beschikking hebt over de middelen om te leven volgens de geldende normen van welvaart en welzijn. Dat alles begint bij een gezonde financiële situatie. In dit programma focussen we ons daarom op de preventie van en het ondersteunen bij financiële problematiek, om zo de bestaanszekerheid te vergroten. Als je namelijk opgroeit of leeft in een omgeving waar nooit genoeg geld is voor de gewone dingen in het leven, dan loop je het risico dat je moeilijker na kunt denken over de langere termijn en dat je later minder kansen krijgt.

Onze doelstellingen:

1. We vergroten de financiële zelfredzaamheid

Onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen' zetten we ons in om financiële problematiek te voorkomen. We vergroten de financiële zelfredzaamheid in de Centrale As door te investeren in het begeleiden van bewoners naar werk en zo armoede en schuldenproblematiek te voorkomen.

2. We voorkomen dat geldzorgen leiden tot andere of verergerde problematiek

In de Centrale As wonen (te) veel mensen met geldzorgen. We willen mensen die geldzorgen hebben eerder helpen en investeren in beschermde factoren, zodat we het verergeren of het ontstaan van andere problematiek tegen kunnen gaan. Armoede en schulden hebben grote impact op het verminderen het doen-vermogen van mensen en zijn daarmee vaak een belangrijke oorzaak voor veel andere problemen op het gebied van mentale en fysieke gezondheid, veiligheid en bestaanszekerheid. Om deze problematiek te voorkomen willen we hier stevig in investeren.

3. We organiseren de hulp en ondersteuning dichterbij de inwoners en iedereen krijgt de juiste ondersteuning

Het leven is de afgelopen tijd alleen maar duurder geworden, dus de zorgen nemen toe. Een groot deel van de jongeren die alleen woont heeft bijvoorbeeld te weinig inkomen of ouders hebben het moeilijk om rond te komen. Wij gaan de ondersteuning dichterbij de mensen organiseren, zodat deze eerder gevonden of gebruikt wordt. Het is voor inwoners té ingewikkeld om de weg te vinden, door de verscheidenheid aan regelingen, wetten en potjes. De weg naar steun moet eenvoudiger worden zodat mensen beter gebruik maken van de beschikbare voorzieningen.

Ambitie 2

Wij vergroten het perspectief voor jeugd en jongvolwassenen

Onze wens:

Alle jeugdigen in de Centrale As kunnen gezond en veilig opgroeien en kunnen worden wie ze (willen) zijn.

Toelichting

Kinderen die in kwetsbare gebieden opgroeien hebben een grotere kans op een lager schoolniveau, op voortijdig schoolverlaten, een lager betaalde baan en het vertonen van normoverschrijdend gedrag. Onderzoek van de Erasmus universiteit toont aan dat geboren worden in een kwetsbare wijk een negatieve invloed heeft op de rest van je leven. 'Kinderen die opgroeien in een kansarme woonwijk verdienen in de toekomst minder dan kinderen uit vergelijkbare inkomensgroepen die in betere woonwijken wonen', luidt een conclusie uit het onderzoek. Het is onhoudbaar dat jongeren uit de ene wijk in een stad significant minder kansen hebben dan jongeren uit andere gebieden in diezelfde stad en dat de plaats waar je woont of opgroeit bepalend is voor hoe je verdere carrière en levenspad eruitzien. Daarom investeren we in kansengelijkheid, voor alle jeugd, jongeren en jongvolwassenen tussen de -9 maanden en 27 jaar.

Onze doelstellingen:**1. We ondersteunen ouders en opvoeders, zo kort of lang als nodig is om kinderen een kansrijke toekomst te geven**

Ouders en opvoeders zijn verantwoordelijk voor het evenwichtig en veilig opgroeien van hun kinderen en het stimuleren van hun talenten. We constateren dat er een groeiende groep ouders is in de Centrale As die hulp nodig heeft bij de opvoeding. Deze ouders willen we beter ondersteunen, zo kort of lang als nodig is om kinderen een kansrijke toekomst te geven. Daarbij kijken we beter naar de achterliggende oorzaken van de problematiek in een gezin en zullen we deze problematiek zoveel mogelijk in

samenhang helpen oplossen. We doen dit bijvoorbeeld door taalachterstanden bij ouders te verminderen, waardoor de ouderbetrokkenheid toeneemt (bijv. door te kunnen communiceren met school). Daarnaast weten we dat armoede veel stress en schaamte kan veroorzaken bij ouders en een negatieve weerslag kan hebben op de ondersteunende rol van de ouder en een goede ouder-kindinteractie. Hierdoor kunnen kinderen zich niet optimaal ontwikkelen. Ook hierin bieden we ondersteuning.

2. We helpen kinderen en jongeren hun talenten te ontwikkelen

Er is veel talent aanwezig bij de kinderen en jongeren in de Centrale As. Soms is het voor hen echter moeilijker dan voor kinderen in andere delen van Nieuwegein om deze talenten op een goede manier te ontwikkelen. Bijvoorbeeld omdat ze thuis onvoldoende ondersteuning krijgen of omdat ze vanwege hun achternaam moeilijker een stageplaats of bijbaan kunnen vinden. Juist dan is het belangrijk dat iemand je opmerkt, je een nieuwe kans geeft en voor je klaar staat. We helpen jongeren ontwikkelen, passend bij hun leeftijd en hun vragen. Zo helpen we jongeren bij vinden het van werk en (eigen)identiteits- en burgerschapsvorming.

3. We helpen kinderen en jongeren bij het inhalen van onderwijsachterstanden

We hebben bijzondere aandacht voor jeugdigen en gezinnen met een ondersteuningsbehoefte en/of onderwijsachterstand en het voorkomen hiervan. We doen dit onder andere door voorschoolse educatie waar we taalachterstanden proberen in te halen en door hen te begeleiden bij de belangrijke overgangsmomenten in hun leven, bijvoorbeeld als ze naar het middelbaar onderwijs gaan.

4. We versterken de vroegsignalering en hebben beter zicht en meer regie op multiprobleemsituaties achter de voordeur

We willen problematiek bij kinderen eerder signaleren, zodat we verergering van de problematiek kunnen voorkomen. Dit doen we bij voorkeur zo jong mogelijk. Uit de theorie en praktijk blijkt namelijk dat dan de meeste winst te behalen valt wat betreft het verkleinen van achterstand en het bevorderen van gelijke kansen.

Daarnaast willen we meer inzicht krijgen in multiprobleemsituaties achter de voordeur en de wijze waarop de regievoering op deze problematiek nu belegd is en uitgevoerd

wordt. Waar nodig richten we deze regievoering en de wijze waarop we samenwerken anders in, zodat problemen beter en sneller opgelost kunnen worden. We verdiepen ons steeds beter in de achterliggende oorzaken van complexe gezinsproblematiek, zodat we er sneller bij zijn en beter in kunnen zetten op preventie en normaliseren.

5. We voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of verder afglijden in de criminaliteit

Niet alle jongeren in de Centrale As groeien op in een veilige omgeving. Criminele verleidingen zijn er groot. Dit is niet altijd duidelijk zichtbaar op straat; er is een verschuiving naar online- en cybercriminaliteit. We willen voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of verder afglijden in de criminaliteit. Dit doen we door de 'Aanpak jonge aanwas en doorgroeiers' ('Preventie met Gezag') verder te ontwikkelen. Hierin gaan perspectief bieden en grenzen stellen hand in hand.

Ambitie 3

Wij werken aan leefbare en veerkrachtige wijken

Onze wens:

Alle Nieuwegeinse die wonen in de Centrale As voelen zich veilig en prettig in hun buurt en in hun woning.

Toelichting

Om ervoor te zorgen dat bewoners zich prettig en veilig voelen, willen we dat bewoners zich verbonden voelen met hun buurt en met elkaar en fijn wonen in hun huis of appartement. Een opgeknapt buurt met veel groen, die uitnodigt tot bewegen, met plekken voor ontmoeting en minder onveilige plekken hebben een positief effect op het thuisgevoel. We zetten daarom in op het vergroten van de leefbaarheid, het vergroten van veerkracht van wijken en het verduurzamen van woningen.

Waar leefbaarheid gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, gaat veerkracht over de mate van samenredzaamheid van de wijk. Deze

is afhankelijk van de individuele veerkracht van bewoners en de sociale cohesie. Onze doelstellingen focussen zich op zowel het verbeteren van de leefbaarheid als van de veerkracht.

Onze doelstellingen:

1. We verbeteren de openbare ruimte; meer kwalitatief groen, vernieuwing straten en pleinen

We weten dat de fysieke leefomgeving een belangrijke bijdrage kan leveren aan de leefbaarheid en veiligheid in een wijk. Nieuwegein heeft echter een groot aantal wijken dat tegelijkertijd is gebouwd en nu tegelijk verouderd na 40-50 jaar. De openbare raakt versleten, er ligt een grote. Er ligt dus een grote vernieuwingsopgave. Binnen de openbare ruimte betekent dit dat we straten en pleinen vernieuwen en de kwaliteit van het openbaar groen vergroten. Uit onderzoek weten we dat een groene leefomgeving bijdraagt aan de gezondheid van mensen. De plannen maken we samen met bewoners; het vernieuwen van de buurt doen we immers voor hen. Waar mogelijk faciliteren en ondersteunen we dat bewoners de openbare ruimte zelf of in gezamenlijk beheer verbeteren.

2. We verduurzamen woningen en wooncomplexen en zorgen voor een betere balans tussen draagkracht en draaglast in de wijk

De fysieke leefomgeving van inwoners bestaat, naast de openbare ruimte, ook uit de eigen woning. Naast het verbeteren van de openbare ruimte willen we daarom ook inzetten op het verbeteren van de woonsituatie van onze inwoners. Hierbij komen twee thema's naar voren: het aanbrengen van een betere balans tussen draagkracht en draaglast in de wijk en het verduurzamen van woningen en wooncomplexen. Een betere balans tussen draagkracht en draaglast in de wijk willen we bereiken door kwetsbare bewoners meer te spreiden over de hele stad en binnen de Centrale As meer te differentiëren binnen de sociale huur door bijvoorbeeld door het instrument 'vrij toewijzen' meer in te zetten. We gaan onderzoeken hoe we het instrument 'positief toewijzen' kunnen inzetten. Het verduurzamen van woningen krijgt meer prioriteit binnen de Centrale As. In de Centrale As is de 1e start gemaakt met het aardgasvrij maken van woningen en gemeente en corporaties starten met de fixbrigade om woningen beter te isoleren.

3. We stimuleren ontmoeting

In een aantal buurten in de stad staat de veerkracht onder druk. Dat betekent dat de samenredzaamheid van de bewoners onvoldoende is om verstoringen, zoals onveiligheid en overlast of eenzaamheid in de buurt op te vangen. Om de samenredzaamheid te vergroten, is sociale cohesie nodig. We willen de sociale cohesie vergroten door betrokkenheid van bewoners te stimuleren. We zetten in op het verbinden van bewoners onderling, zodat er netwerken in de directe nabijheid ontstaan. Dit doen we door meer formele en informele ontmoetingsplekken en ontmoetingen in de buurt te creëren of te bevorderen. Naast het vergroten van de samenredzaamheid dragen ontmoetingen en ontmoetingsplekken bij aan het woonplezier en de veiligheid in de buurt.

4. We faciliteren en ondersteunen bewonersinitiatieven die de leefbaarheid en veerkracht vergroten

We faciliteren en ondersteunen bewoners om de leefbaarheid en veiligheid van wijken en buurten zelf te vergroten. Het gevoel van leefbaarheid en veiligheid is persoonsafhankelijk. Daarom willen we samen met bewoners bepalen wat er nodig is en aan de slag om dit in hun wijken en buurten te vergroten. Door het inzetten van sociale interventies dragen bewoners bijvoorbeeld zelf bij aan een veilige beleving van de buurt. Initiatieven kunnen zich naast het vergroten van de (sociale) veiligheid ook richten op het beheer van de openbare ruimte (denk aan groenbeheer) of bewonersinitiatieven waarbij buurtbewoners beter en meer met elkaar in contact komen. Bewoners kunnen hierdoor makkelijker bij elkaar terecht en voelen zich betrokken, wat het doen vermogen van inwoners vergroot het gevoel van (sociale) veiligheid bevordert binnen de buurt. Bij al deze initiatieven hebben de bewoners zelf een belangrijke rol.

We doen al veel

Gelukkig beginnen we niet op nul met deze aanpak. In onze stad wordt al hard gewerkt aan de thematiek rondom leefbaarheid en veiligheid. Ons uitgangspunt is daarom ook om aan te sluiten bij de initiatieven uit de stad. Enkele voorbeelden worden hieronder toelicht.

Aanpak jonge aanwas in de (drugs)criminaliteit

Aanpak jonge aanwas is een samenwerking tussen de gemeente, politie, onderwijs (po en vo), jongerenwerk en Halt. De aanpak is eind 2020 gestart. Kern van deze aanpak is de combinatie van preventie (hoe voorkomen wij jonge aanwas, dan wel hoe stoppen wij de doorontwikkeling) en repressie (die jongeren die kiezen voor een 'criminele carrière' stoppen).

Betere Buurten

De gemeente werkt samen met partners in de buurten van Nieuwegein. Het programma Betere Buurten is erop gericht om, samen met de inwoners, buurten te verbeteren. Er wordt gewerkt aan het vergroenen, betere bestrating, speelplaatsen en extra ontmoetingsplekken. De initiatieven en behoeften van de inwoners staan centraal. Dit alles met het doel dat inwoners, ook in de toekomst, prettig in hun buurt kunnen wonen en zich met hun buurt verbonden voelen.

Aanpak Nypelsplantsoen

De aanpak Nypelsplantsoen is een samenwerking tussen de gemeente, de politie, Werk en Inkomen Lekstroom (WIL), het welzijn en Woonin. Dit is een gecombineerde zorg- en veiligheidsaanpak op buurtniveau. Komende jaren gaat er een grote renovatie plaatsvinden, waarbij meerdere flats worden vervangen door nieuwbouw. In de aanloop naar deze ingrepen worden gesprekken gevoerd met bewoners hoe ze nog meer kunnen worden geholpen.

Samenwerking in de Componist

In gezondheidscentrum De Componist in Nieuwegein werken diverse partijen op het gebied van gezondheid

en welzijn samen aan het verbeteren van de gezondheid van inwoners. Uitgangspunt hier is dat gezondheid meer is dan zorg en zorg meer is dan gezondheid. Zorgen voor elkaar en voor jezelf!. Wonen, werk, inkomen, zingeving en verbinding met anderen bepalen hoe gezond iemand zich voelt. Hier wordt gewerkt vanuit de onderlegger van de positieve gezondheid. Movactor, de gemeente, Geynwijs, huisartsen, fysiotherapeuten, GGZ, AMW, WIL, de Kom, de Tweede Verdieping werken hier samen mét de inwoner aan diens gezondheid. Daarbij staat het vraagstuk van de inwoner centraal en wordt de inwoner uitgedaagd om, net als de andere professionals, als professional van zijn eigen leven in het team aan de oplossing te werken.

3. Zo gaan wij met elkaar samenwerken

3.1 Onze samenwerkingsprincipes

Als partners werken wij aan het vergroten van de kansengelijkheid in de stad. Om onze ambities te behalen vraagt dit ook iets van onszelf als betrokken partijen. Het vraagt erom dat wij elkaar (leren) kennen en goed samenwerken rondom de problematiek van de bewoners. Het realiseren van onze ambities vraagt echter meer, het vraagt om een andere manier van werken waarbij de inwoner met ons mee doet.

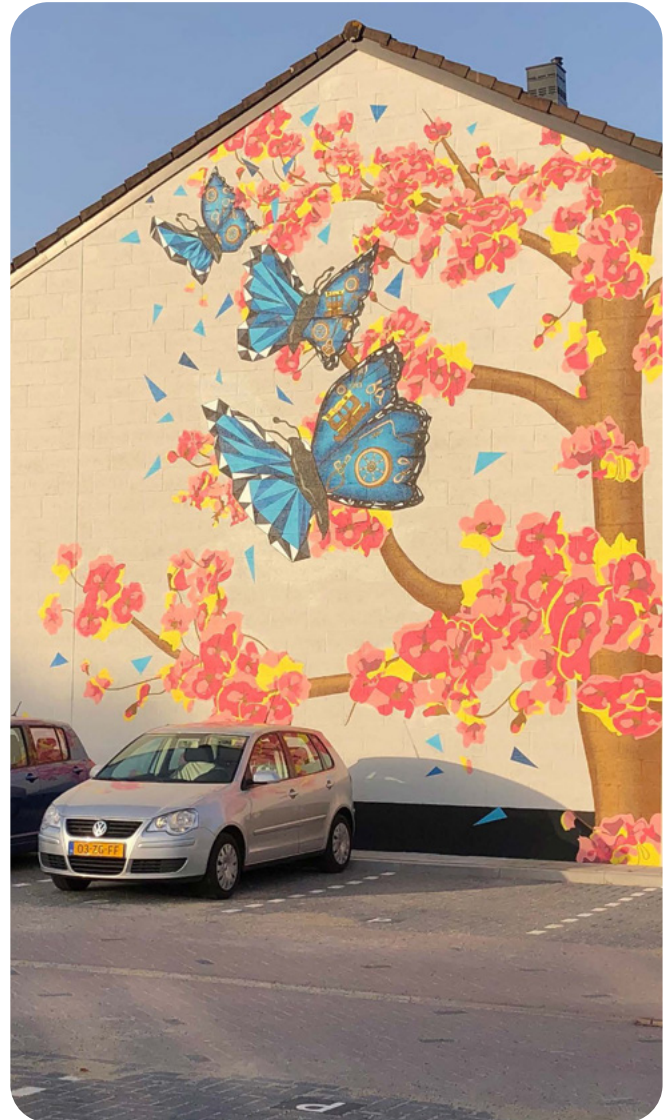
De aanpak gaat over 'het andere en de extra's' die nodig zijn om de leefbaarheid en veiligheid te verbeteren voor mensen die wonen en werken in de Centrale As. Het is dus niet ons doel om een groot aantal nieuwe projecten in gang te zetten; dat doen we alleen als uit onze analyse blijkt dat het echt nodig is. Wij verbinden en versterken vooral en bieden vanuit deze aanpak een 'plus' op datgene wat we al doen. We investeren in een versterking van het bestaande succesvolle activiteiten en projecten en in doorbraakmethoden. De manier waarop wij dit gaan doen, wordt hieronder geschetst.

3.1.1 Werken vanuit kansen

Dit doen we door vooral te 'doen' en te werken vanuit kansen. Enerzijds behouden we dat wat al goed is en goed werkt. Er loopt al veel in deze wijken waarop we kunnen aanhaken. We beginnen zo niet op nul en dat biedt ons kansen! Partners werken nu al samen in programma's en projecten zoals de Aanpak jonge aanwas, Betere Buurten, Thuis in de wijk, Aanpak Nypels en samenwerken in de Componist. Anderzijds betekent dat we bestaande werkwijzen en aanpakken doorbreken, vernieuwen of stoppen waar dat nodig is, om zo tot een beter resultaat te komen.

3.1.2 Aansluiten op wijken en buurten

Voor ons is het belangrijk dat de uitwerking van deze ambities plaatsvindt op buurt- en eigenlijk op blok- of straatniveau. De verschillen tussen de wijken zijn dusdanig groot dat een generieke aanpak niet altijd zal passen voor de

We doen al veel goede dingen in de stad, maar toch hebben wij geconstateerd dat er meer nodig is om dit te bereiken. Niet zomaar meer van hetzelfde, want dat gaat de problemen niet oplossen. Om met elkaar het verschil te maken, zetten we het vraagstuk en de bewoner centraal. Dit vraagt om focus en keuzes maken, een lange adem, partnerschap, integraal kijken, denken en doen.

Centrale as als geheel. Dit betekent dat we moeten blijven kijken naar het juiste schaalniveau van de interventies, wat past in welke buurt en dat we ook binnen de Centrale As ongelijk durven te investeren. Wij vinden het daarbij belangrijk om gebruik te maken van de plekken en initiatieven in de wijken en buurten die al op gang zijn gekomen en de plekken die een belangrijke rol spelen in het samenbrengen van mensen en energie. Denk hierbij aan een buurthuis of school.

3.1.3 We doen het samen met de stad

We zien kansen en er is energie aanwezig bij bewoners en betrokkenen, waarmee we samen een kantelpunt organiseren voor de wijken in de Centrale As. In onze aanpak sluiten wij aan op de logica van de wijk en bouwen wij verder op de kracht van de wijk. Tegelijkertijd zijn we kritisch en geven grenzen aan of stellen de norm. Inwoners, jong en oud, en ondernemers zijn onze belangrijkste partners. We betrekken hen nadrukkelijk bij datgene wat we gaan doen. Vanuit De Alliantie werken we in partnerschap en coalities met de stad, haar inwoners en met elkaar.

3.1.4 We beginnen klein en bouwen uit

Wij denken in onze aanpak groot maar beginnen in eerste instantie klein, zodat we snel zichtbaar kunnen zijn. Wij realiseren ons dat wij deze beweging starten in een periode en in een omgeving waarin er veel te winnen is door het herstellen van het vertrouwen in de overheid en instituties in brede zin. Wij doen daarom een stap naar voren en verbinden de korte termijn met lange termijn ambities. Communiceren vinden wij hierin belangrijk en is daarom een belangrijk onderdeel van onze aanpak.

3.1.5 We blijven leren

Wij realiseren ons ook dat de aanpak voor de Centrale As een meerjarenaanpak is. We kiezen daarom voor een lerende aanpak; we pionieren, mogen fouten maken en werken adaptief. Andere wijkaanpakken hebben ons namelijk geleerd dat we niet direct in het eerste jaar concrete resultaten zullen zien. We houden wel de vinger aan de pols en we meten effecten. We willen ook van anderen weten en horen wat er gebeurt en hoe zij onze inzet ervaren; van inwoners en van professionals; zo leren we met elkaar. We zijn zo transparant over onze opbrengsten en leerpunten, en stellen bij waar nodig.

3.1.6 Werken vanuit partnerschap

Om onze ambities te realiseren en doorbraken te forceren bundelen we de kennis en krachten in onze stad. De basis van onze samenwerking is partnerschap. Het is onze wens dat de aanpak door een groot aantal actoren en ambassadeurs in Nieuwegein wordt gedragen. Iedereen draagt met een gedeeld gevoel van urgentie gezamenlijk de zorg voor het realiseren van de ambities. Iedere partner is betrokken op basis van een inhoudelijke bijdrage en een commitment aan het maatschappelijk belang van de opgave waar De Alliantie voor staat: het vergroten van de leefbaarheid en veiligheid in de Centrale As. Binnen deze groep zullen er verschillen zijn in de omvang en intensiteit van de bijdragen die partners aan het programma leveren. Daar willen we ruimte voor bieden.

3.2 Inwonersbetrokkenheid en communicatie

De inwoners van de Centrale As weten het beste wat er in hun buurten en wijken speelt. Ze hebben dan ook een onmisbare rol, met name als het gaat om het identificeren van de problemen en kansen in hun leefomgeving en het participeren in wijk- of buurtinitiatieven. Hoe we de inwonersbetrokkenheid zullen vormgeven, zijn we nog aan het uitwerken. Hierbij leren we van andere gemeenten, benutten we de ervaring van onze partners met inwonersbetrokkenheid, brengen we goed in kaart en sluiten we aan bij wat er al is én betrekken we de ideeën van de inwoners zelf hierover.

Wat tot nu toe vooral naar voren komt is het belang van een werkwijze waarin we continu in dialoog zijn met inwoners. Denk aan een burgerberaad, multi-referenda, fysieke of online-bijeenkomsten, een inwonerspanel en de fysieke aanwezigheid (van partners) in de wijk. We luisteren zorgvuldig naar wat er nodig is en gaan ons er hard voor maken dat we de inwoners goed meenemen in de communicatie.

Het is belangrijk voor inwoners dat ze gaan zien wat deze aanpak voor hen betekent. Dat het zichtbaar is dat er geïnvesteerd wordt in de Centrale As en dat ze dit ook zo voelen. Dat nodigt inwoners uit om met ons samen te werken. We werken daarom aan resultaten op korte termijn om te laten zien wat de aanpak voor inwoners kan betekenen.

3.3 Organisatie

Om doorbraken te forceren moeten wij op een andere manier samen gaan werken en gaan sturen op de dingen die we doen: integraal, langdurig en passend bij de context van Nieuwegein. Dit biedt kansen om steviger, en in meer gezamenlijkheid op de problematieken in te zetten.

We gaan langdurig en integraal samenwerken met elkaar in Deze beweging en aanpak. Hoe we onze samenwerking organiseren, beschrijven we hieronder. We kiezen voor een organisatie die past bij de context van Nieuwegein. Dat wil zeggen: een flexibele organisatie die stuurt op de voortgang van de realisatie van de ambities en doelen, een ondersteunend (programma)bureau en coalities van partners en inwoners die met elkaar werken om een specifiek inhoudelijke thema aan te pakken.

De kern van onze organisatie is De Alliantie. In De Alliantie zitten partners die direct en structureel betrokken zijn bij deze aanpak. Zij geven sturing aan de realisatie van de ambities en doelen en zijn bereid structureel een bijdrage (in menskracht, geld, tijd en kennis) te leveren. Andere partners kunnen deelnemen aan de deelallianties – coalities die samen met inwoners werken aan specifieke ambities of doelstellingen uit het programma. Ook kunnen zij zitting nemen aan de partnertafel: een gremium waarin alle (meer of minder direct) betrokken partners bijeenkomen om reflecties te delen, mee te denken over de (door)ontwikkeling van het programma en uiting te geven aan hun betrokkenheid bij de Centrale As.

3.3.1 Afbakening aanpak

Niet alles wat we in de Centrale As doen valt binnen deze aanpak. Regulier werk, projecten en programma's blijven onder regie van de verantwoordelijk partner. Het uitvoeringsprogramma dat de partnertafel iedere 4 jaar vaststelt is leidend in wat onder aansturing van De Alliantie valt. Het onderscheid tussen binnen en buiten deze aanpak is niet zwart-wit.

We moeten dus continu met elkaar wegen wanneer het wenselijk en passend is om interventies of programma's geheel of gedeeltelijk onder gezamenlijke aansturing van De Alliantie te voegen. Van belang is dat het duidelijk is welk onderdeel onder de gezamenlijke aansturing valt en dit met expliciete instemming van de individuele partners en De Alliantie wordt besloten. Door expliciet met elkaar te benoemen wat wel en wat niet onder de vlag – en dus de aansturing – van deze aanpak en De Alliantie valt kan iedere partner haar (verplichte) verantwoording afleggen (naar de Gemeenteraad, Raad van Toezicht etc.) en geeft het partners de ruimte om vooraf aan te geven waar zij in deze verantwoording rekening mee dienen te houden.

3.4 Sturing

In de sturing op het programma onderscheiden we verschillende actoren: De Alliantie, de burgemeester, de Rijkvertegenwoordiger, de deelallianties, de programmaleider, het programmabureau en de partnertafel.

3.4.1 De Alliantie

- De Alliantie is kaderstellend en ziet toe op de voortgang van het gehele programma. Zij is daarnaast opdrachtgever van de programmaleider en het programmabureau;
- De partners in De Alliantie maken gezamenlijk de afweging welke interventies er in de aanpak thuishoren. De Alliantie stelt een uitvoeringsprogramma op met daarin de ambities, doelen en interventies;
- De Alliantie is samengesteld uit de partnertafel en in De Alliantie worden sectoren gelijkwaardig vertegenwoordigd;
- De Alliantie-leden opereren mede namens de andere organisaties uit hun sector en zorgen voor mandaat, zodat het forceren van doorbraken ook daadwerkelijk mogelijk is;
- Alliantie-leden kunnen fungeren als opdrachtgever van een deelalliantie.

3.4.2 Deelallianties

- Deelallianties zijn uitvoeringsallianties die, in lijn met het door De Alliantie opgestelde uitvoeringsprogramma, samenwerken om een specifiek inhoudelijke opgave te bereiken. Iedere partner in een deelalliantie levert een concrete bijdrage aan de inhoudelijke opgave;
- De deelallianties hebben de beleidsvrijheid om het hoe in te vullen, het wat wordt bepaald door De Alliantie en wordt vastgesteld in het uitvoeringsprogramma. Zij krijgen daarmee de ruimte om in de uitvoering te doen wat nodig is;
- Iedere deelalliantie heeft een trekker, die als opdrachtnemer van De Alliantie de deelalliantie aanstuurt.

3.4.2 Deelallianties

- Deelallianties zijn uitvoeringsallianties die, in lijn met het door De Alliantie opgestelde uitvoeringsprogramma, samenwerken om een specifiek inhoudelijke opgave te bereiken. Iedere partner in een deelalliantie levert een concrete bijdrage aan de inhoudelijke opgave;
- De deelallianties hebben de beleidsvrijheid om het hoe in te vullen, het wat wordt bepaald door De Alliantie en wordt vastgesteld in het uitvoeringsprogramma. Zij krijgen daarmee de ruimte om in de uitvoering te doen wat nodig is;

- Iedere deelalliantie heeft een trekker, die als opdrachtne-mer van De Alliantie de deelalliantie aanstuurt.

3.4.3 Partnertafel

- De partnertafel stelt de uitvoeringsplannen vast, waar-door hun input, verantwoordelijkheden en verplichtingen worden gedefinieerd. Elke vier jaar wordt een nieuw uitvoeringsplan vastgesteld. Tussentijdse aanpassingen moeten door het partneroverleg worden vastgesteld. De partnertafel bestaat uit (bestuurlijke) vertegenwoordigers van alle ondertekenaars van het uitvoeringsprogramma;
- De partnertafel is een gremium waarin alle (meer of minder direct) betrokken partners bijeenkomen om op persoonlijke titel reflecties te delen, mee te denken over de (door)ontwikkeling van het programma en uiting te geven aan hun betrokkenheid bij de Centrale as;
- De partnertafel komt in principe een á tweemaal per jaar bijeen onder voorzitterschap van de voorzitter van De Alliantie (de burgemeester).

3.4.4 De burgemeester

- De burgemeester is voorzitter van De Alliantie-over-leggen. Uit de aard van de functie en statuur biedt dat een gezaghebbende vertegenwoordiging. Dit is zowel van belang voor de verbinding met de maatschappelijke partners in het gebied, als ook voor het borgen van een langjarige doorlooptijd van de aanpak;
- De burgemeester dient als boegbeeld van de beweging en aanpak. Daarnaast is de burgemeester ook voorzitter van het College en van de driehoek. Daarmee vervult de burgemeester een brugfunctie tussen de aanpak, de gemeentelijke organisatie en de driehoek.

3.4.5 Programmaleider

- De programmaleider is verantwoordelijk voor de inte-grale uitvoering van de aanpak in de Centrale as. Dat wil zeggen:
 - De programmaleider spreekt partijen op hun verant-waardelijkheden aan. Daarmee vervult hij of zij een cruciale brugfunctie tussen De Alliantie en de deelal-lianties. Vanuit deze brugfunctie heeft de programma-leider inzicht in waar De Alliantie meer richting moet geven, of waar De Alliantie meer ruimte moet laten om een vernieuwende aanpak in de deelallianties vorm te

laten krijgen. De programmaleider stuurt niet zelf alle deelallianties aan;

- De programmaleider heeft een belangrijke rol in het verbinden van partners. Hij of zij is de spelverdeler, draagt zorg voor het draagvlak bij de partners en be-waakt het overzicht op het geheel;
- De programmaleider bereidt met de voorzitter van De Alliantie de overleggen van De Alliantie voor;
- De programmaleider bewaakt het monitoren, agen-deert knelpunten en rapporteert richting De Alliantie
- De programmaleider geeft leiding aan het dat naar alle waarschijnlijkheid een beperkte vorm zal hebben (zie on-der); De programmaleider heeft tevens beschikking, ver-antwoordelijkheid en mandaat over het door het Rijk ter beschikking gestelde budget voor het programmabureau. Met deze middelen heeft de programmaleider de verant-waardelijkheid om de aanpak end e daaraan gekoppelde ambities en doelstellingen verder te brengen.

3.4.6 Programmabureau

- Het programmabureau ondersteunt alle partijen die ge-zamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van de aanpak het programma in de Centrale As. Het programmabureau disciplineert in het behoud van focus, behoudt overzicht op het geheel, bewaakt de integraliteit en legt daarvoor de juiste dwarsverbanden tussen de betrokken partners. Daarnaast faciliteert het programma-bureau en verzorgt het de overall communicatie;
- Het programmabureau ondersteunt de uitvoering in de deelallianties waar nodig en gewenst;
- Het programmabureau organiseert een proces rondom het wegen van interventies in De Alliantie om zo, gebruik makend van de kennis en expertise van de partners, gezamenlijk in De Alliantie tot de beste interventies te komen en het eigenaarschap te vergroten;
- De programmaleider en eventuele andere leden van het programmabureau zullen de eerste jaren onder aanstel-ling van de gemeente vallen. De programmaleider en het programmateam werken functioneel voor De Alliantie. Partners kunnen ook capaciteit inzetten vanuit hun eigen werkorganisaties in het programmabureau. Deze perso-nen blijven dan uiteraard in dienst van de desbetreffende partner.

3.4.7 Rijksvertegenwoordiger

- Vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) neemt de Rijksvertegenwoordiger deel in De Alliantie en aan het alliantieoverleg;
- De Rijksvertegenwoordiger is het eerste aanspreekpunt binnen het Rijk;
- De Rijksvertegenwoordiger neemt deel aan alliantie-overleggen en brengt haar kennis over onder andere de geldstromen binnen het Rijk mee. Zij heeft zicht op werkende interventies uit het land en denkt mee op knelpunten in wet- en regelgeving.

Groeimodel

De governance zoals hierboven beschreven zien we als een groeimodel. De komende jaren onderzoeken de partners of deze structuur ondersteunend is aan de manier van samenwerken in de Centrale As. Mocht op basis van de ervaring een aanpassing nodig zijn in de structuur, dan is daar ruimte toe. Tegelijkertijd willen we De Alliantie ook de ruimte geven om zich goed te vormen.

De gemeente neemt nu en ook de komende twee jaar het voortouw in het proces om De Alliantie vorm te geven, te komen tot een uitvoeringsprogramma en een ondersteunend programmabureau. De gemeente jaagt aan en neemt het op zich een beweging en aanpak tot stand te brengen. De partners van de Centrale As – waaronder de gemeente – stellen het programma vervolgens gezamenlijk vast en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering.

Na 2 jaar evalueren we de governance. In de tussentijd wordt op vaste momenten de samenwerking in De Alliantie geëvalueerd. Vragen die in de evaluatie centraal staan zijn: doen we als Alliantie wat we hebben afgesproken en past dit nog bij de manier van samenwerken? Ook de samenstelling van De Alliantie wordt jaarlijks geëvalueerd.

4. Om welke buurten gaat het?

Merwestein

Aantal inwoners:

Ongeveer 1.630 inwoners.

Totaal oppervlakte:

33 hectare.

Gemiddelde WOZ-waarde:

220.000 euro in 2022.

Soort woningen en bouwjaar:

De meeste van de ruim 1.000 woningen zijn tussen 1980 en 1990 gebouwd. Er is merendeels gestapelde woningbouw. Slechts een klein deel betreft eengezinswoningen met tuin. De helft van de woningen zijn sociale huurwoningen, een kwart betreft vrije sector huur en een kwart koopwoningen. De wijk heeft een gemengde functie: de meeste panden zijn woningen, waarvan een deel in getransformeerde kantoren. Er zijn ook een aantal kantoren, een middelbare school en een sport- en evenementencomplex. Een deel van de oppervlakte van de wijk is nog fabrieksterrein.

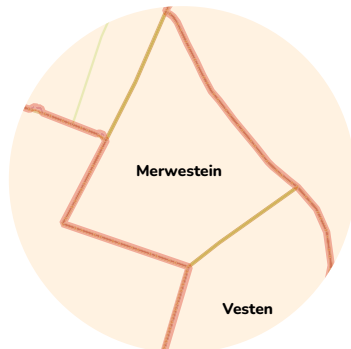
Kenmerkend voor bewoners en de wijk:

Net iets minder dan de helft van de inwoners bevindt zich in de leeftijdsgroep 25-45 jaar en kinderen en jongeren zijn relatief beperkt aanwezig. In Merwestein heeft ongeveer 40% van de mensen een migratieachtergrond.

De meeste inwoners van Merwestein zijn blij dat het centrum en alle voorzieningen dichtbij zijn, maar voelen verder weinig betrokkenheid met hun wijk. Al hebben sommige een goede relatie met hun buren, de meeste hebben geen grote sociale netwerken in de wijk. In 10 jaar tijd is het aantal inwoners verdubbeld. Nieuwe bewoners wonen voornamelijk in de getransformeerde kantoren.

Kansen:

Sportcentrum Merwestein heeft een belangrijke functie in onze stad. De komende jaren gaat er behoorlijk verbouwd worden in en rondom dit complex; zo wordt het verduurzaamd, wordt er een wijkfunctie gecreëerd en ontstaat er een park in de wijk.

Fokkesteeg

Buurten:

Fokkesteeg bestaat uit de buurten Vesten, Schansen en Graven en Gravinnen.

Aantal inwoners:

Ongeveer 6.500 inwoners.

Totaal oppervlakte:

90 hectare.

Gemiddelde WOZ-waarde:

272.000 euro in 2022.

Soort woningen en bouwjaar:

De meeste huizen in Fokkesteeg zijn gebouwd tussen 1970 en 1990 en ongeveer 60% van de huizen bestaat uit koopwoningen.

Kenmerkend voor bewoners en de wijk:

De 25 tot 45 jarigen in Fokkesteeg zijn in vergelijking met de rest van Nederland hoog vertegenwoordigd (28%). Daarnaast zijn inwoners tot 25 jaar ook bovengemiddeld veel aanwezig. In 2022 had meer dan 30% van de inwoners een migratieachtergrond. In Fokkesteeg merkt de wijkcoördinator dat inwoners regelmatig buurbezoekjes afhouden en liever de afstand tot elkaar bewaren. Echter zijn er ook inwoners die zich juist wel verbonden voelen met hun eigen straat, buurt of wijk.

Kansen:

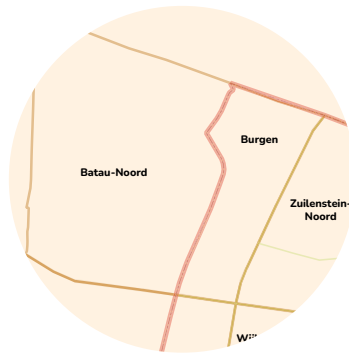
Betere Buurten is de afgelopen jaren in de Schansen actief geweest; de openbare ruimte is vernieuwd, tot grote tevredenheid van bewoners, maar omdat er geen Buurtplein is blijft er behoefte bestaan aan een ontmoetingsplek.

Oostelijk deel Batau-Noord

Buurten:

Het oostelijke deel van Batau-Noord bestaat uit de buurt Burgen.

Aantal inwoners:

Ongeveer 2.760 inwoners.

Totaal oppervlakte:

35 hectare.

Gemiddelde WOZ-waarde:

298.000 euro in 2022.

Soort woningen en bouwjaar:

In het oostelijk deel van Batau-Noord en Batau-Zuid zijn de meeste huizen ruim 30 jaar geleden gebouwd en ook de bomen zijn vol tot wasdom gekomen. Dit geeft redelijk wat fysieke overlast en er is sprake van veel wortelopdruk. De koop- en huurwoningen zijn redelijk evenredig verdeeld en dat geldt ook voor de bevolkingsopbouw.

Kenmerkend voor bewoners en de wijk:

Ongeveer 65% van de inwoners is autochtoon, 12% heeft een Westerse migratieachtergrond en 23% heeft een niet-Westerse migratieachtergrond. In beide wijken van Batau-Noord wordt de aanpak Betere Buurten ingezet voor de vernieuwing voor zowel de fysieke als de sociale opgaven. Vervolgens is in Batau-Noord het Muntpunt tot stand gekomen, een locatie waar inwoners terecht kunnen voor gesprekken en activiteiten.

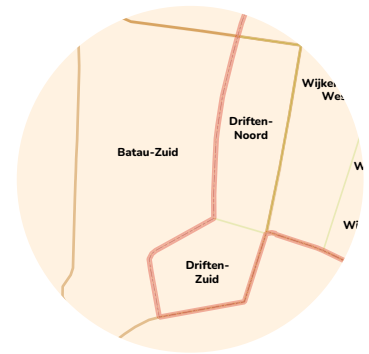
Kansen:

Het wijknetwerk in Batau-Noord is redelijk actief en samen met Betere Buurten zijn er al verschillende initiatieven gestart waar veel betrokken bewoners aan meedoen. Zo is er een kleine kunstroute en een fietsrommelroute en kunnen de bewoners samenkomen in het buurtplein Batau of in de speeltuin Bouwgein.

Oostelijk deel Batau-Zuid

Buurten:

Het oostelijk deel van Batau-Zuid bestaat uit de buurten Driften Noord en Driften Zuid.

Aantal inwoners:

Ongeveer 3.720 inwoners.

Totaal oppervlakte:

43 hectare.

Gemiddelde WOZ-waarde:

255.000 euro in 2022.

Soort woningen en bouwjaar:

De verdeling van koop en huurwoningen staat bijna gelijk aan elkaar en vrijwel alles is gebouwd tussen 1970 en 1980. De meeste gebouwen en groenvoorzieningen in het oostelijk deel van Batau-Zuid zijn al ruim 30 jaar oud en zorgen voor veel overlast en meldingen.

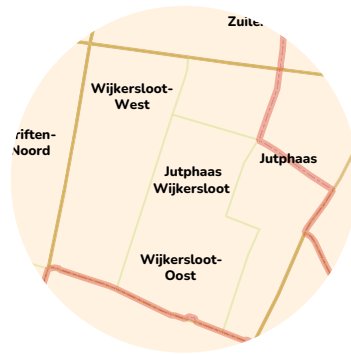
Kenmerkend voor bewoners en de wijk:

Het oostelijk deel van Batau-Zuid kent gemêleerde buurten waar veel inwoners met verschillende achtergronden leven. Van de inwoners heeft iets meer dan 40% een migratieachtergrond. De inwoners kunnen samenkomen in het buurtplein Batau, die ze delen met Batau-Noord en waar ze terecht kunnen voor een kopje koffie, gesprekjes of activiteiten. Het buurtplein Batau is overigens het grootste en meest drukbezochte buurtplein van Nieuwegein en er zijn veel vrijwilligers actief.

Kansen:

Via de hierboven genoemde aanpak Betere Buurten is er in de Gebouwendriften gewerkt aan fysieke en sociale verbeteringen. Dit heeft geleid tot het omvormen van de wijk, het aanpakken van de verkeersoverlast en het herinrichten van het groen.

Jutphaas- Wijkersloot

Buurtten:

De wijk Jutphaas-Wijkersloot bestaat uit de buurten Wijkersloot-West, Jutphaas en Wijkersloot-Oost.

Aantal inwoners:

Ongeveer 6.355 inwoners.

Totaal oppervlakte:

97 hectare.

Gemiddelde WOZ-waarde:

265.000 euro in 2022.

Soort woningen en bouwjaar:

De meeste panden komen uit de periode tussen 1950 en 1970.

Kenmerkend voor bewoners en de wijk:

De bevolkingssamenstelling van Jutphaas-Wijkersloot is heel divers, bijna 40% van de inwoners heeft een migratieachtergrond en er leven veel kinderen. Iedereen, zowel jong als oud en allerlei nationaliteiten leven naast en met elkaar. Het is de enige wijk in Nieuwegein met een moskee.

Kansen:

De inwoners van Jutphaas Wijkersloot zijn over het algemeen zeer betrokken bij hun leefomgeving en er is ook veel activiteit door de aanwezigheid van verschillende scholen, vrijwilligers en voorzieningen. Veel inwoners zijn ook blij met bijvoorbeeld de bloembakken en de buurtbarbecues. Daarnaast hecht men er veel waarde aan om het groen en speelvoorzieningen in de wijk in stand te houden.

Westelijk deel Zuilenstein

Aantal inwoners:

Ongeveer 5.250 inwoners.

Totaal oppervlakte:

89 hectare.

Gemiddelde WOZ-waarde:

287.000 euro in 2022.

Soort woningen en bouwjaar:

Ruim 60% van de woningen bestaat uit koopwoningen.

Kenmerkend voor bewoners en de wijk:

Ongeveer 70% van de inwoners is autochtoon en er zijn bovengemiddeld veel kinderen en jongeren in vergelijking met de rest van Nederland.

Het westelijk deel van Zuilenstein is samengesteld uit een deel van twee buurten, waardoor beschikbare data voor dit deel van de Centrale As niet langs de geografische indeling van dit gebied voorhanden zijn. Voor het programma Leefbaarheid en Veiligheid betreft dit echter een logisch focusgebied. De meeste inwoners proberen vooral hun hoofd boven water te houden en hebben dus weinig ruimte om actief mee te doen in de wijk.

Kansen:

Er is niet veel onderling contact, maar de buurtkamer de Groote Hond en het buurtplein van de Componist zijn populair. Daarnaast zijn veel mensen blij met het park de Kokkebogaard dat in het gebied ligt, deze heeft een enorme aantrekkingskracht op de buurt en er komen veel mensen op af. De inwoners, ook mensen uit het westelijke deel van Zuilenstein, hebben gezamenlijk geïnvesteerd in het realiseren van dit park en ervoor gezorgd dat de Groote Hond, het sportplein en de speeltuin zijn opgeknapt.

5. Wanneer zijn we succesvol?

Metten en leren

De aanpak voor de centrale as is een lerende aanpak. Wij willen leren van datgene dat we doen; wat werkt wel en wat werkt niet? Fouten maken mag, als we er maar een les uit kunnen trekken.

We willen daarbij 'rijker verantwoord' worden. Dat betekent dat wij niet alleen meten op basis van cijfers en streefwaarden, maar vooral ook op de ervaringen en de verhalen van inwoners. Veel van de ambities op de thema's uit dit programma zijn namelijk moeilijk uit te drukken in cijfers. Uiteraard nemen we deze wel mee, maar het gaat ons echt om onze bewoners: ervaren zij een positief verschil door onze inzet? Hierbij realiseren wij ons dat deze de eerste 2 jaar niet significant zichtbaar gaan zijn.

Streefwaarden

Iedere 2 jaar meet de gemeente op wijk- en buurtniveau de leefbaarheid en veiligheid en de sociale kracht in de verschillende wijken en buurten. Dit zijn onderzoeken die door een steekproef bij inwoners worden uitgezet. Op deze manier krijgt de gemeente een idee hoe haar inwoners de leefbaarheid in hun wijk en buurt ervaren en hoe het met de sociale kracht in de stad gaat. Deze onderzoeken zijn in 2022 en 2023 uitgevoerd. Wij beschouwen deze als nulmeting; ze geven een mooi startbeeld.

Aanvullend op deze onderzoeken willen we meer datagedreven werken. Data zijn echter op dit moment soms niet beschikbaar, verouderd of versnipperd aanwezig. Dit zorgt ervoor dat we geen integraal beeld kunnen vormen, terwijl het ons doel is om integraal zicht te krijgen op de effecten. Dat betekent dat we onze lokale monitoring goed moeten inrichten, waarbij het uitgangspunt is om aan te sluiten op bestaande monitoring.

Op dit moment zijn wij dus nog niet op alle fronten in de gelegenheid om streefwaarden vast te stellen. Wij gebruiken de komende maanden ook om ons eigen beeld goed op orde te brengen en vervolgens de concretere streefwaarden te bepalen waarmee we ook onze ambitie uitstralen. Wel

geven wij onderstaand een beeld van te verwachten streefwaarden.

Om onze effecten goed te kunnen meten willen we de volgende stappen zetten:

- 1** Het inrichten van onze lokale monitoring;
- 2** Het ophalen en optekenen van verhalen uit de wijken en buurten om zo de kwalitatieve verantwoording vorm te geven en kleur te geven aan de cijfers;
- 3** Het creëren van een focusgroep vanuit partnertafel/alliantie/inwoners om onderzoeken, verhalen en data te duiden: wat zien we en hoe kunnen wij dit verklaren en wat leren wij hiervan?
- 4** Het aanhaken van kennisinstellingen.

We willen het effect van het programma op twee niveaus meten: de scores van de buurten en wijken door de tijd heen en de scores van de buurten en wijken ten opzichte van de stad Nieuwegein. Zo meten we én de vooruitgang in de Centrale As én houden we onze ambitie om de kloof met de rest van Nieuwegein te laten verdwijnen voor ogen.

We realiseren ons dat niet alle streefwaarden gelden voor een termijn van 20 jaar. Daarom willen we in onze uitvoeringsplannen onze streefwaarden differentiëren in looptijd.

Ambitie

1

Wi investeren in bestaanszekerheid en voorkomen dat het mis gaat

Doelstellingen

Streefwaarden (concept)

We vergroten de financiële zelfredzaamheid

- Toename in de arbeidsparticipatie;
- Minder mensen in de bijstand;
- Minder huishoudens onder het sociaal minimum;
- Minder mensen afhankelijk van voedselbank en andere voorzieningen;
- Hogere SES-WOA-scores buurt/wijk.

We voorkomen dat geldzorgen leiden tot andere of verergerde problematiek

- Minder mensen in de schuldhulpverlening.

We organiseren de hulp en ondersteuning dichterbij de inwoners en iedereen krijgt de juiste ondersteuning

- Toename waardering van de dienstverlening van (toegankelijkheid en kwaliteit);
- Toename vertrouwen in de gemeente.

Ambitie

2

Wij vergroten het perspectief voor jeugd en jongvolwassenen

Doelstellingen

Streefwaarden (concept)

We ondersteunen ouders en opvoeders, zo kort of lang als nodig is om kinderen een kansrijke toekomst te geven

- Afname aantal ouders dat moeite heeft met de opvoeding;
- Afname aantal ouders dat moeite heeft met de opvoeding en hulp krijgt;
- Afname schoolverzuim wegens ziekte.

We helpen kinderen en jongeren hun talenten te ontwikkelen

- Meer participatie onder jeugd en jongeren;
- De schooladviezen laten een positieve ontwikkeling zien;
- Meer jongeren hebben een baan.

We helpen kinderen en jongeren bij het inhalen van onderwijsachterstanden

- Minder kinderen met een taalachterstand;
- De schooladviezen laten een positieve ontwikkeling zien;
- Meer jongeren hebben een baan.

We versterken de vroegsignalering en hebben beter zicht en meer regie op multiprobleemsituaties achter de voordeur

- Het aantal kindbeschermingsmaatregelen is afgenomen.

We voorkomen dat jongeren in de criminaliteit belanden of verder afglijden in de criminaliteit

- Afname aantal personen onder de 25 verdacht van een delict;
- Afname jonge aanwas in de drugscriminaliteit;
- Afname beleving jeugdcriminaliteit

Ambitie

3

Wij werken aan leefbare en veerkrachtige wijken

Doelstellingen

Streefwaarden (concept)

We verbeteren de openbare ruimte; meer kwalitatief groen, vernieuwing straten en pleinen

- Toename rapportcijfer prettige buurt;
- Afname ervaren verloedering;
- Toename rapportcijfer gevoel van veiligheid;
- Afname geregistreerde overlast.

We verduurzamen woningen en wooncomplexen en zorgen voor een betere balans tussen draagkracht en draaglast in de wijk

- Afname aantal woningen met energielabels E t/m G;
- Afname aantal bewoners dat in energiearmoede leeft;
- Toename ervaren kwaliteit van de woningen;
- Verhouding verandert aantal woningen onder de aftoppingsgrens ten opzichte van aantal woningen onder de sociale huurgrens.

We stimuleren ontmoeting

- Toename tevredenheid ontmoetingsplekken;
- Grotere mate van sociale cohesie (sociale kracht).

We faciliteren en ondersteunen bewonersinitiatieven die de leefbaarheid en veerkracht vergroten

- Toename participatie van bewoners;
- Toename tevredenheid ondersteuning bij initiatieven.

jij staat centraal
In Nieuwegein

